ZASADY OGÓLNE POWSZECHNEJ OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

ppłk dypl. rez. Kazimierz Baciak

Definicja:

Powszechna obrona przeciwlotnicza (POPL) to zespół aktywnych i pasywnych przedsięwzięć mających na celu samoobronę (samoosłonę) własnych sił (obiektów) przed rozpoznaniem i uderzeniami środków napadu powietrznego (ŚNP) przeciwnika oraz minimalizujących skutki potencjalnych uderzeń.

Powszechną obronę przeciwlotniczą organizują dowódcy na wszystkich szczeblach dowodzenia w każdym rodzaju działań bojowych. Do prowadzenia rozpoznania ŚNP i alarmowania o nich własnych wojsk organizuje się posterunki obserwacyjne i wyznacza się obserwatorów, których jednym z podstawowych zadań jest alarmowanie pododdziałów o ŚNP.

Co wchodzi zakres powszechnej OPL:
- rozpoznanie wzrokowe przeciwnika powietrznego,
- alarmowanie o zagrożeniu z powietrza,
- prowadzenie zorganizowanego ognia do celów powietrznych z różnych systemów broni będącej w wyposażeniu wojsk,
- realizowanie przedsięwzięć pasywnej obrony przeciwlotniczej.

Pasywna powszechna obrona przeciwlotnicza obejmuje czynności minimalizujące skutki powstałe w wyniku potencjalnych uderzeń przeciwnika powietrznego. Obejmuje ona:
maskowanie, rozśrodkowanie sił i środków, przygotowanie schronów i ukryć (szczelin) przeciwlotniczych oraz likwidację skutków uderzeń lotniczych. Maskowanie to zespół czynności mających na celu ukrycie sił i środków przed rozpoznaniem powietrznym przeciwnika, wprowadzenie w błąd co do położenia oddziałów, pododdziałów (sił) własnych oraz prowadzonych przez nie działań, a także utrudnienie przeciwnikowi skutecznego rażenia ogniowego.

Maskowanie realizuje się własnymi siłami i środkami w sposób ciągły, stosując głównie etatowe i podręczne środki maskujące, malowanie maskujące, maskowanie świateł i elementów odblaskowych oraz wykorzystując maskujące właściwości i ukształtowanie terenu, pory doby i warunków atmosferycznych, a także ograniczając czas pracy urządzeń elektronicznych. Rozśrodkowanie to rozmieszczenie wojsk (sił i środków) minimalizujące efektywność użycia uzbrojenia przez przeciwnika, zmniejszające własne straty oraz stwarzające dogodne warunki do prowadzenia walki.

Oddziały, pododdziały (siły) rozśrodkowuje się z uwzględnieniem otrzymanych przez nie zadań, posiadanego czasu, właściwości ochronnych sprzętu bojowego (obiektów) oraz charakteru terenu. Rozśrodkowanie nie powinno utrudniać dowodzenia, współdziałania, tworzenia ugrupowania bojowego (marszowego) i prowadzenia działań bojowych.

W celu wyeliminowania zaskoczenia nagłym atakiem z powietrza w pododdziałach nie posiadających specjalistycznych zestawów przeciwlotniczych wydziela się pododdziały dyżurne, które na określony czas pozostają w ciągłej gotowości do natychmiastowego otwarcia ognia do atakujących celów powietrznych.

Podstawowe zadania dowódcy w zakresie powszechnej OPL. Zadania te sprowadzają się następujących przedsięwzięć :

- rozpatrywanie i organizowanie całości działań bojowych z uwzględnieniem stałego zagrożenia pododdziału uderzeniami z powietrza,
- zorganizowanie wykrywania przeciwnika powietrznego i alarmowanie o nim,
- ustalenie warunków i sposobów prowadzenia ognia do celów powietrznych z etatowej broni strzeleckiej i pokładowej,
- wydzielenie 1/3 sił i środków pododdziałów czołgów, artylerii i piechoty do walki ze śmigłowcami przeciwnika, ustalenie zasad ich działania i zaopatrzenia w odpowiednią amunicję,
- określenie sposobów maskowania i rozśrodkowania,
- ustalenie głównych sposobów postępowania na wypadek ataku powietrznego.

Wyrzutnie rakiet Grom na zestawie Poprad

Wyrzutnia rakiet przeciwlotniczych Osa.

Zestaw przeciwlotniczy ZSU-23-4MP Biała.

Armata przeciwlotnicza 23 mm ZU-23-2K z celownikiem kolimatorowym CKE-1N oraz dodatkowym opancerzeniem stanowisk obsługi.

Pierwszym z programów modernizacji obrony powietrznej, znajdujących się w fazie realizacji, jest Piorun. To przenośny zestaw przeciwlotniczy nowej generacji, dostarczany przez zakłady w Mesko od 2018 roku.

Wyrzutnia rakiet przeciwlotniczych S-200 Wega

W skład zestawu przeciwlotniczego krótkiego zasięgu „Mała „NAREW” wchodzi: stacja radiolokacyjna SOŁA, urządzenie kierowania uzbrojeniem ZENIT, 3 wyrzutnie iLauncher na podwoziu JELCZ, 2 samochody transportowo-załadowcze na podwoziu tego samego producenta oraz efektory .

We wrześniu 2022 r. rozpoczął się etap wdrożenia do służby w Wojsku Polskim amerykańskiego systemu obrony powietrznej i przeciwrakietowej Patriot w ramach I fazy systemu WISŁA. Amerykański koncern Northrop Grumman przekazał pierwszy z sześciu centrów dowodzenia Zintegrowanego Systemu Dowodzenia Walką IBCS (Integrated Battle Command System) zamówionego przez Polskę w ramach programu obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej średniego zasięgu „Wisła". Zintegrowany System Dowodzenia Walką IBCS to rozwiązanie, które w pierwszej kolejności opracowano dla zarządzania obroną powietrzną. Pozwala ono na łączenie informacji uzyskanej z różnych źródeł i sensorów oraz zaproponowanie najbardziej skutecznego efektora dla eliminacji danego zagrożenia – według zasady: „każdy sensor, najlepszy efektor".

Przyjęcie i wdrożenie systemu **WISŁA** do Sił Zbrojnych RP odbywa się w ramach procedury SICO (System Integration Checkout). W ramach tego procesu polskie i amerykańskie zespoły przeprowadzają inwentaryzację dostaw i realizują finalny montaż sprzętu wojskowego oraz dokonują pierwszego uruchomienia i testów poprawności funkcjonowania systemu. W ramach SICO zostaną sprawdzone wszystkie dostarczone elementy, tj. m.in. radary AN/MPQ-65, elektrownie polowe EPP, kabiny ECS/RIU (Engagment Control Station/Radar Interface Unit), wyrzutnie M903A2 i pociski rakietowe PAC-3MSE, kontenery startowe dla rakiet szkolnych, sprzęt kryptograficzny, ciągniki siodłowe specjalne CSS 8x8, transportery specjalne TS EPP (Electrical Power Plan), transportery TS LRPT (Large Repair Parts Transporter) oraz samochody transportowo-załadowcze GMT, stanowiska dowodzenia S-280, czy radiolinie IFCN.

Podstawowym zadaniem systemu „Wisła” będzie zwalczanie taktycznych rakiet balistycznych krótkiego zasięgu (w tym manewrujących), rakiet samosterujących oraz pilotowanych środków napadu powietrznego w całym zakresie prędkości i wysokości lotu, wykorzystywanych przez lotnictwo taktyczne, jak również zwalczanie bezpilotowych statków powietrznych.